

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 11. novembra 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Články 107 ZFEÚ a 108 ZFEÚ — Štátna pomoc — Pomoc poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ — Rozhodnutie súdu členského štátu, ktoré stanovuje, že zmluva, ktorou sa poskytuje táto pomoc, je platná — Právna sila rozhodnutej veci — Konformný výklad — Zásada efektivity“

Vo veci C-505/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Münster (Nemecko) zo 17. septembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 12. novembra 2014, ktorý súvisí s konaním:

Klausner Holz Niedersachsen GmbH

proti

Land Nordrhein-Westfalen,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, vykonávajúca funkciu predsedníčky druhej komory, sudcovia J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžiev (spravodajca), C. Lycourgos a J.-C. Bonichot,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Klausner Holz Niedersachsen GmbH, v zastúpení: D. Reich, Rechtsanwalt,

— Land Nordrhein-Westfalen, v zastúpení: G. Schwendinger, Rechtsanwalt,

— Európska komisia, v zastúpení: R. Sauer, T. Maxian Rusche a P.-J. Loewenthal, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 107 ZFEÚ a 108 ZFEÚ, ako aj zásady efektivity.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Klausner Holz Niedersachsen GmbH (ďalej len „Klausner Holz“) a Land Nordrhein-Westfalen (Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, ďalej len „spolková krajina“) týkajúceho sa nevykonania zmluvy o dodávke dreva spolkovou krajinou, ktorá bola uzavretá so spoločnosťou Klausner Holz.

Nemecké právo

- 3 § 322 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung, ďalej len „OSP“), nazvaný „Právna sila rozhodnutej veci“, znie:

„Rozsudky môžu mať právnu silu rozhodnutej veci, len pokiaľ bolo rozhodnuté o nároku uplatňovanom v návrhu na začatie konania alebo v protinávrhu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 4 Dňa 20. februára 2007 skupina Klausner, ktorej súčasťou je Klausner Holz, a správa lesov spolkové krajiny uzavreli zmluvu o dodávaní dreva. Podľa tejto zmluvy sa spolková krajina zaviazala predávať spoločnosti Klausner Holz určené množstvá dreva v rokoch 2007 až 2014 za vopred určenú cenu v závislosti od veľkosti a kvality dreva. Spolková krajina sa okrem iného zaviazala, že nebude uskutočňovať ďalší predaj za nižšie ceny, než aké boli určené v zmluve.
- 5 Dňa 17. apríla 2007 Klausner Holz a spolková krajina uzavreli „rámcovú kúpnu zmluvu“, ktorá dopĺňala zmluvu z 20. februára 2007 (spolu ďalej len „predmetné zmluvy“).
- 6 V prvej polovici toho istého roku uzavrela spolková krajina s ďalšími šiestimi veľkými nákupcami ihličnatého dreva takisto zmluvy o dodávaní dreva v období od roku 2007 do roku 2011, prípadne do roku 2012, v jednom prípade dokonca do roku 2014. Ceny dohodnuté pre polomové drevo na roky 2007 a 2008 boli v súlade s týmito zmluvami podobné cenám určeným v predmetných zmluvách, kým ceny za čerstvé drevo dodávané od roku 2009 boli vo všeobecnosti vyššie ako ceny určené v predmetných zmluvách bez toho, aby sa zohľadnilo prispôbenie týchto cien za určitých podmienok a v určitých medziach.
- 7 V rokoch 2007 a 2008 spolková krajina zaručila dodávanie dreva spoločnosti Klausner Holz, ale nedosiahli sa stanovené množstvá nákupu polomového dreva. V roku 2008 sa Klausner Holz ocitla vo finančných ťažkostiach, čo niekedy spôsobovalo oneskorenia platby. V auguste 2009 spolková krajina odstúpila od „rámcovej kúpnej zmluvy“, pričom doplnila zmluvu z 20. februára 2007 a od druhého polroku tohto roku ukončila za podmienok stanovených v predmetných zmluvách dodávanie dreva spoločnosti Klausner Holz.
- 8 Landgericht Münster (Regionálny súd v Münsteri) rozhodol v určovacom rozsudku zo 17. februára 2012, že predmetné zmluvy zostanú v platnosti. Tento rozsudok potvrdil rozsudkom z 3. decembra 2012 aj Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme) rozhodujúci o odvolaní, pričom tento rozsudok už mal právnu silu rozhodnutej veci.
- 9 Klausner Holz podala teda proti spolkové krajine žalobu na vnútroštátny súd, ktorou sa, po prvé, domáhala zaplatenia náhrady škody vo výške asi 54 miliónov eur z dôvodu nedodania dreva v roku 2009, po druhé, dodania asi 1,5 milióna kubických metrov jedľového dreva pri vykonaní predmetných

zmlúv za obdobie v rokoch 2010 až február 2013, a po tretie, získania informácií týkajúcich sa predovšetkým finančných podmienok, za ktorých päť najväčších nákupcov dreva nakúpilo vyrúbané jedľové drevo od spolkovkej krajiny v období od roku 2010 do roku 2013.

- 10 Spolková krajina tvrdila pred vnútroštátnym súdom, čo neurobila pred Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme), že právo Únie bráni vykonaniu predmetných zmlúv, pokiaľ tieto zmluvy predstavujú „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, poskytnutú v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ.
- 11 V júli 2013 Spolková republika Nemecko informovala Európsku komisiu o existencii neoznamenej pomoci, konkrétne predmetných zmlúv, ktorá je podľa názoru tohto členského štátu nezlučiteľná s vnútorným trhom. Navyše v októbri 2013 boli Komisii doručené sťažnosti od viacerých konkurentov Klausner Holz, obsahujúce tie isté výhrady nezlučiteľnosti.
- 12 Listom z 26. mája 2014 vnútroštátny súd doručil Komisii žiadosť o objasnenie založenú na oznámení Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi (Ú. v. EÚ C 85, 2009, s. 1). Uvedená inštitúcia v odpovedi na tento list uviedla, že vzhľadom na procesné štádiá začaté po informácii oznámenej Spolkovou republikou Nemecko a sťažnosti uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku nebola schopná vyjadriť konečné stanovisko o uplatnení práva Únie v oblasti štátnej pomoci v prejednávanej veci, pričom takéto stanovisko musí byť v každom prípade ponechané na rozhodnutie, ktorým sa dané konania ukončia.
- 13 Vnútroštátny súd sa na základe skúmania rôznych podmienok predmetných zmlúv domnieva, že tieto podmienky v skutočnosti predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ najmä z dôvodu výhody, ktorú poskytujú spoločnosti Klausner Holz prostredníctvom štátnych zdrojov a nedodržania kritéria súkromného predajcu. Okrem toho sa domnieva, že táto pomoc nepatrí do rozsahu pôsobnosti žiadneho nariadenia o skupinovej výnimke a že nepredstavuje pomoc *de minimis* v zmysle článku 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov [107 ZFEÚ] a [108 ZFEÚ] na pomoc *de minimis* (Ú. v. ES L 379, s. 5).
- 14 Podľa vnútroštátneho súdu bola preto táto pomoc poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ. Podľa judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) sa súkromnoprávna zmluva, ktorou sa poskytuje štátna pomoc v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ, musí považovať za neplatnú.
- 15 Vnútroštátny súd však uviedol, že nemohol vyvodiť dôsledky z porušenia článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ z dôvodu určovacieho rozsudku Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme) z 3. decembra 2013 uvedeného v bode 8 tohto rozsudku, ktorý má právnu silu rozhodnutej veci a v ktorom sa rozhodlo, že predmetné zmluvy zostanú v platnosti.
- 16 Za týchto podmienok Landgericht Münster (Regionálny súd v Münsteri) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Vyžaduje právo Únie, najmä články 107 ZFEÚ a 108 ZFEÚ a zásada efektivity, aby sa v občianskoprávnom spore o vykonanie občianskoprávnej zmluvy, na základe ktorej sa poskytuje štátna pomoc, nezohľadnil právoplatný určovací rozsudok, ktorý bol vyhlásený v tej istej veci a má právnu silu rozhodnutej veci a ktorý potvrdzuje trvanie občianskoprávnej zmluvy bez toho, aby sa v ňom zohľadnila právna úprava štátnej pomoci, ak podľa vnútroštátneho práva nie je možné inak zabrániť vykonaniu zmluvy?“

O prejudiciálnej otázke

- 17 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či za okolností existujúcich vo veci samej bráni právo Únie tomu, aby uplatnenie pravidla vnútroštátneho práva, ktoré stanovuje zásadu právnej sily rozhodnutej veci, bránilo vnútroštátnemu súdu – ktorý rozhodol, že zmluvy, ktoré sú predmetom sporu, o ktorom rozhoduje, predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ poskytnutú v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ, aby vyvodil z tohto porušenia všetky dôsledky z dôvodu právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, v ktorom sa rozhodlo, že tieto zmluvy zostanú v platnosti bez toho, aby sa skúmala otázka, či predstavujú štátnu pomoc.
- 18 Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora článok 108 ods. 3 ZFEÚ stanovuje preventívnu kontrolu týkajúcu sa plánov poskytnutia novej pomoci (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 25 a citovaná judikatúra).
- 19 Takto koncipovaná kontrola sa teda zameriava na to, aby bola poskytnutá len zlučiteľná pomoc. Na účely vykonania tohto cieľa sa uskutočnenie plánu pomoci odkladá dovtedy, kým sa konečným rozhodnutím Komisie neodstráni pochybnosti o jeho zlučiteľnosti (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 20 Uskutočňovanie tohto systému kontroly prináleží na jednej strane Komisii a na druhej strane vnútroštátnym súdom, pričom majú odlišné, no vzájomne sa dopĺňajúce úlohy (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 27 a citovaná judikatúra).
- 21 Kým posúdenie zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom patrí do výlučnej právomoci Komisie, ktorej konanie podlieha preskúmaniu vykonávanému súdmi Únie, vnútroštátne súdy až do konečného rozhodnutia Komisie ochraňujú práva osôb podliehajúcich ich právomoci pred prípadným porušením zákazu uvedeného v článku 108 ods. 3 ZFEÚ štátnymi orgánmi (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 28 a citovaná judikatúra).
- 22 Na vnútroštátne súdy možno predložiť spory, v súvislosti s ktorými budú musieť podať výklad a uplatniť pojem pomoc uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, najmä čo sa týka určenia toho, či štátne opatrenie, ktoré bolo prijaté bez predbežnej kontroly stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, sa má, alebo nemá tejto kontrole podrobiť (pozri v tomto zmysle rozsudok *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, C-354/90, EU:C:1991:440, body 9 a 10, ako aj citovanú judikatúru).
- 23 Zásah vnútroštátnych súdov vyplýva z priameho účinku priznaného zákazu vykonať návrh pomoci, upraveného v článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ. Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že okamžitá uplatniteľnosť zákazu vykonania uvedeného v tomto ustanovení sa rozširuje na každú pomoc, ktorá sa uskutočnila bez oznámenia (*Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 29 a citovaná judikatúra).
- 24 Vnútroštátne súdy musia osobám podliehajúcim ich právomoci zabezpečiť, že podľa vnútroštátneho práva budú z porušenia článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ vyvolané všetky dôsledky v súvislosti jednak s platnosťou vykonávacích aktov, ako aj s vymáhaním finančných podpôr poskytnutých v rozpore s týmto ustanovením alebo s prípadnými predbežnými opatreniami (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 25 Úlohou vnútroštátnych súdov je preto prijať opatrenia spôsobilé napraviť protiprávnosť poskytnutia pomoci, aby príjemca nemohol s pomocou voľne nakladať v období pred rozhodnutím Komisie (rozsudok *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 31 a citovaná judikatúra).

- 26 Vnútroštátne súdy v prípade, keď konštatujú, že predmetné opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ, ktorá bola poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ, môžu na tento účel rozhodnúť o pozastavení vykonávania sporného opatrenia a prikázať vrátenie súm, ktoré už boli vyplatené, alebo nariadiť predbežné opatrenia jednak na ochranu záujmov dotknutých osôb, jednak na zabezpečenie potrebného účinku ďalšieho rozhodnutia Komisie (pozri analogicky rozsudok Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 43, a uznesenie Flughafen Lübeck, C-27/13, EU:C:2014:240, bod 26).
- 27 V prejednávanej veci vnútroštátny súd v súlade s úlohami, ktoré mu prináležia, konštatoval, že predmetné zmluvy predstavujú štátnu pomoc, ktorá bola poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ. Domnieva sa však, že nemôže splniť svoju povinnosť vyvodiť z tohto porušenia všetky dôsledky z dôvodu právnej sily rozhodnutej veci, ktorá sa vzťahuje na určovací rozsudok Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme), ktorý potvrdil, že predmetné zmluvy zostanú v platnosti.
- 28 V tomto ohľade zo spisu predloženého Súdneho dvoru na jednej strane vyplýva, že spor, ktorý viedol k tomuto rozhodnutiu Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme), sa netýkal ani primárne, ani subsidiárne povahy predmetných zmlúv ako štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, takže, ako zdôrazňuje vnútroštátny súd, túto otázku neskúmal ani Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme), ani Landgericht Münster (Regionálny súd v Münsteri), keď rozhodoval v prvostupňovom konaní v rámci toho istého sporu.
- 29 Na druhej strane zo spisu vyplýva, že jediným cieľom sporu, ktorý viedol k určovaciemu rozsudku Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme), bolo, aby bolo rozhodnuté, že predmetné zmluvy ostanú v platnosti napriek tomu, že od nich spolková krajina odstúpila. Naopak, predmet sporu, o ktorom rozhoduje vnútroštátny súd, sa po prvé týka zaplatenia náhrady škody za nevykonanie zmluvy jednou stranou týchto zmlúv, po druhé vykonania týchto zmlúv druhou stranou a po tretie získania určitých informácií týkajúcich sa najmä cien uplatňovaných v odvetví.
- 30 Vnútroštátny súd síce pripúšťa, že zásada právnej sily rozhodnutej veci, ako bola prijatá vo vnútroštátnom práve, pozná určité objektívne, subjektívne a dočasné obmedzenia, ako aj určité výnimky, ale zároveň uvádza, že toto právo bráni v druhom spore nielen preskúmaniu dôvodov, o ktorých sa už výslovne rozhodlo s konečnou platnosťou, ale aj tomu, aby sa kládli otázky, ktoré sa mohli predložiť v rámci prvého sporu, no predložené neboli.
- 31 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že vnútroštátnym súdom prináleží vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva tak, aby v čo najväčšej miere umožnili uplatnenie práva Únie (rozsudok Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 60).
- 32 Táto zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má nepochybne určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah práva Únie pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad *contra legem* vnútroštátneho práva (pozri v tomto zmysle rozsudky Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, bod 100, a Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, bod 39).
- 33 Vnútroštátny súd sa vo veci samej domnieva, že je konfrontovaný takýmto obmedzením, pričom zdôrazňuje, že vnútroštátne právo mu neposkytuje „žiadnu ... možnosť vyjadrenia nesúhlasu s výkonom [predmetných zmlúv]“.

- 34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, pričom zohľadnia vnútroštátne právo ako celok a uplatnia výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť práva Únie a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným týmto rozhodnutím (pozri v tomto zmysle rozsudok Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 35 Vnútroštátnemu súdu teda na tomto základe prináleží overiť, či môže dospieť k takémuto výkladu najmä pri zohľadnení na jednej strane skutočností uvedených v bodoch 28 a 29 tohto rozsudku (pozri analogicky rozsudok Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 31) a na druhej strane judikatúry Súdneho dvora uvedenej v bode 26 tohto rozsudku, z ktorej vyplýva, že vnútroštátne súdy môžu na účely vyvodenia dôsledkov porušenia článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ prípadne nariadiť predbežné opatrenia. Vnútroštátnemu súdu preto v prejednávanej veci prináleží preskúmať možnosť nariadenia opatrenia, akým je dočasné pozastavenie predmetných zmlúv, až do prijatia rozhodnutia Komisie, ktorým sa ukončuje konanie, čo by umožnilo tomuto súdu splniť svoje povinnosti podľa článku 108 ods. 3 tretieho pododseku ZFEÚ bez toho, aby rozhodol o platnosti predmetných zmlúv.
- 36 Okrem toho sa síce vnútroštátny súd domnieval, že výnimky zo zásady právnej sily rozhodnutej veci vyplývajúce z nemeckého občianskeho procesného práva neboli uplatniteľné v prejednávanej veci, ale treba uviesť, že podľa § 322 ods. 1 OSP má rozsudok právnu silu rozhodnutej veci, len pokiaľ bolo rozhodnuté o nároku uplatnenom v návrhu na začatie konania alebo v protinávruhu. Vnútroštátnemu súdu preto prináleží overiť, či ho takéto obmedzenie výslovne uvedené v § 322 OSP neopravňuje na výklad tohto ustanovenia v tom zmysle, že ak sa namieta voči porušeniu článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ, právna sila rozhodnutej veci sa týka len právnych tvrdení, o ktorých súd rozhodol, a nie je preto prekážkou toho, aby súd rozhodol v rámci neskoršieho sporu o právnych otázkach, o ktorých sa v tomto konečnom rozhodnutí nerozhodlo.
- 37 Také opatrenie, ako je uvedené v bode 35 tohto rozsudku, alebo taký výklad vnútroštátneho práva, ako je uvedený v bode 36 tohto rozsudku, by totiž nemali mať za následok spochybnenie právnej sily rozhodnutej veci, ktorá sa vzťahuje na rozhodnutie Oberlandesgericht Hamm (Vyšší regionálny súd v Hamme).
- 38 Za predpokladu, že by takéto opatrenie alebo takýto výklad neprichádzali do úvahy, treba pripomenúť význam, ktorý má zásada právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je totiž dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených pre tieto opravné prostriedky (pozri rozsudky Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 22, a Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28).
- 39 Právo Únie teda vo všetkých prípadoch nenúti vnútroštátny súd neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých súdne rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, napriek tomu, že by sa tým umožnila náprava porušenia práva Únie prostredníctvom tohto rozhodnutia (rozsudky Kapferer, C-234/04, EU:C:2006:178, bod 22; Fallimento Olimpiclub, C-2/08, C:2009:506, bod 23; Komisia/Slovenská republika, C-507/08, EU:C:2010:802, bod 60; Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 59, a Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29).
- 40 Ak neexistuje právna úprava Únie v predmetnej oblasti, podmienky vykonávania zásady právnej sily rozhodnutej veci musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov. Nesmú však byť menej výhodné ako podmienky upravujúce podobnú situáciu vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nemôžu robiť výkon práv vyplývajúcich z právneho poriadku Únie prakticky nemožným alebo ho nadmerne sťažovať (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudky Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 24, ako aj Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 54 a citovanú judikatúru).

- 41 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, Súdny dvor už rozhodol, že každý prípad, v ktorom sa kladie otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na rôznych vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska treba v prípade potreby vziať do úvahy zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania (pozri v tomto zmysle rozsudky *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 27, a *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, body 36 a 37, ako aj citovanú judikatúru).
- 42 V tomto ohľade treba uviesť, že výklad vnútroštátneho práva, ako je opísaný v bode 30 tohto rozsudku, môže mať za následok predovšetkým to, že mu budú pripísané účinky rozhodnutia vnútroštátneho súdu, v tomto prípade *Oberlandesgericht Hamm* (Vyšší regionálny súd v Hamme), ktoré v prejednávanej veci znemožňujú uplatnenie práva Únie tým, že toto rozhodnutie vedie k nemožnosti splnenia povinnosti vnútroštátnych súdov zabezpečiť dodržanie článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ.
- 43 Z toho by totiž vyplývalo, že tak štátne orgány, ako aj príjemcovia štátnej pomoci by mohli obísť zákaz uvedený v článku 108 ods. 3 tretej vete ZFEÚ tým, že by získali – bez toho, aby sa odvolávali na právo Únie v oblasti štátnej pomoci, – určovací rozsudok, ktorého účinky by im umožnili s konečnou platnosťou naďalej poskytovať predmetnú pomoc v priebehu niekoľkých rokov. V prípade, o aký ide vo veci samej, by tak dochádzalo k porušovaniu práva Únie pri každom novom dodaní dreva bez toho, aby to bolo možné napraviť.
- 44 Navyše takýto výklad vnútroštátneho práva môže zbaviť výlučnú právomoc Komisie uvedenú v bode 21 tohto rozsudku, ktorá spočíva v posúdení – pod kontrolou súdu Únie – zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom, praktického účinku. Za predpokladu, že by Komisia, ktorej Spolková republika Nemecko medzitým oznámila opatrenie pomoci, ktoré predstavujú predmetné zmluvy, dospela k záveru o nezlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom a nariadila jej vymáhanie, vykonanie jej rozhodnutia by bolo zmarené, pokiaľ by mu mohlo brániť vnútroštátne súdne rozhodnutie, v ktorom by sa určilo, že zmluvy obsahujúce túto pomoc sú „platné“.
- 45 Za týchto okolností treba dospieť k záveru, že vnútroštátne pravidlo, ktoré bráni vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky z porušenia článku 108 ods. 3 tretej vety ZFEÚ, sa musí – z dôvodu vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci, ktoré je vydané v súvislosti so sporom, ktorý nemá ten istý predmet a netýka sa povahy štátnej pomoci predmetných zmlúv, – považovať za nezlučiteľné so zásadou efektivity. Prekážka takéhoto rozsahu na účinné uplatnenie práva Únie a najmä pravidiel v oblasti kontroly štátnej pomoci nemôže byť primerane odôvodnená zásadou právnej istoty (pozri analogicky rozsudky *Fallimento Olimpiclub*, EU:C:2009:506, bod 31, a *Ferreira da Silva e Britto*, C-160/14, EU:C:2015:565, bod 59).
- 46 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že právo Únie bráni tomu, aby za okolností, aké sú dotknuté vo veci samej, uplatnenie pravidla vnútroštátneho práva, ktoré stanovuje zásadu právnej sily rozhodnutej veci, bránilo vnútroštátnemu súdu – ktorý rozhodol, že zmluvy, ktoré sú predmetom sporu, o ktorom rozhoduje, predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ poskytnutú v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ, –, aby vyvodil z tohto porušenia všetky dôsledky z dôvodu právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, v ktorom sa rozhodlo, že tieto zmluvy zostanú v platnosti bez toho, aby sa skúmala otázka, či predstavujú štátnu pomoc.

O trovách

- ⁴⁷ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Právo Únie bráni tomu, aby za okolností, aké sú vo veci samej, uplatnenie pravidla vnútroštátneho práva, ktoré stanovuje zásadu právnej sily rozhodnutej veci, bránilo vnútroštátnemu súdu – ktorý rozhodol, že zmluvy, ktoré sú predmetom sporu, o ktorom rozhoduje, predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ poskytnutú v rozpore s článkom 108 ods. 3 treťou vetou ZFEÚ, –, aby vyvodil z tohto porušenia všetky dôsledky z dôvodu právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, v ktorom sa rozhodlo, že tieto zmluvy zostanú v platnosti bez toho, aby sa skúmala otázka, či predstavujú štátnu pomoc.

Podpisy